

Piaci útmutató a Belarusz Köztársaságról

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

2020

Tartalom

Tartalom	2
Alapadatok.....	4
Gazdasági helyzet.....	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	6
3. Gazdasági helyzet	6
4. További hasznos gazdasági információk.....	9
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	9
1. Politikai, államközi kapcsolatok	9
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	10
3. Idegenforgalmi kapcsolatok	11
Jogi, szabályozási környezet.....	12
1. Export Belaruszba	12
2. Import Belaruszból.....	13
3. Vállalatalapítás	13
4. Egyéb.....	15
5. További hasznos jogi információk angol nyelven.....	15
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés	15
1. EXIM országhoz tartozó besorolás	15
2. Helyi fejlesztési bank	16
3. Helyi befektetésösztönzési szervezet	16
4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	16
5. Tenderlehetőségek	17
Praktikus információk	18
1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok	18
2. Beutazási feltételek.....	18
3. Egészségügyi helyzet.....	19
4. Közbiztonság	20
5. Infrastruktúra, közlekedés.....	20
6. Banki szolgáltatások elérhetősége	21
7. Egyéb.....	22
Kultúra.....	22
1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	22

2.	Fontosabb ünnepek.....	23
3.	Vallás, vallási szokások.....	23
4.	Történelmi áttekintés.....	24
5.	További hasznos információk	25

Alapadatok

Hivatalos név: Belarusz Köztársaság

Főváros	Minszk
Területek	Minszk (város), breszti, homeli, hrodnai, mahiljovi, minszki, vicebszki
Államforma	köztársaság
Kormányzat	elnöki rendszer
Pénznem	Belarusz Rubel, (1 USD = 2,44 BYR)
Hivatalos nyelv	fehérorosz, orosz
Beszélt nyelvek	orosz, fehérorosz, lengyel, ukrán, héber
Területe	207 600 km ²
Lakossága	9 449 863 millió (2020-as becslés)
Éves népességszaporulat	-0,03% (2020-as becslés)
Időeltolódás	GMT + 3 óra
Etnikai megoszlás	fehérorosz (84%), orosz (8%), lengyel (3%), ukrán (1,5%), egyéb (3,5%)
Vallások	ortodox (68%), katolikus (14%), egyéb (3%)
Nemzeti ünnep	március 15. – az alkotmány ünnepe április 2. – Oroszország és Fehéroroszország uniójának ünnepe május második vasárnapja - a fehérorosz zászló ünnepe július 3. – a függetlenség napja november 7. – az októberi forradalom ünnepe

Forrás:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Belarus>
<http://worldpopulationreview.com/countries/belarus-population/>
<http://www.greenwichmeantime.com/time-zone/europe/belarus/>
<http://www.nbrb.by/engl>

Belarusz avagy a Belarusz Köztársaság (Fehéroroszország, belarusz nyelven Рэспубліка Беларусь) kelet-európai ország, melyet keletről Oroszország, délről Ukrajna, nyugatról Lengyelország, északról Litvánia és Lettország határol. Fővárosa Minszk, jelentős városai Breszt, Hrodna (Grodno), Homel (Gomel), Mahiljov és Vicebszk. Területének egyharmadát erdő borítja.

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

Legfontosabb indikátorok										
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GDP (milliárd USD)*	50,8	58,6	61,7	65,6	75,5	78,8	56,4	47,7	54,7	59,6
Egy főre jutó GDP (USD)*	5351	6181	6519	6490	7978	8318	5949	5022	5761	6289
Egy főre jutó GNI (USD)*	5660	6210	6330	6670	7010	7600	6720	5620	5300	5670
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	0,2	7,8	5,4	1,7	1	1,7	-3,8	-2,5	2,5	3
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	0,3	12,1	7,2	2	-1,9	1,5	-7,3	-4,7	3,6	5,1
Infláció (fogyasztói árak, %)*	12,9	7,7	53,2	59,2	18,3	18,1	13,5	11,8	6	4,9
Exportvolumen (milliárd USD)*	156	160,4	213,3	236,2	195,1	202,9	207,4	208	224,9	235,7
Termék- és szolgáltatásexport (milliárd USD)*	0.784	0.792	0.798	0.803	0.808	0.811	0.811	0.812	0.815	0.817
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	50,8	58,6	61,7	65,6	75,5	78,8	56,4	47,7	54,7	59,6

Forrás: * <http://data.worldbank.org/country/belarus?display=graph>

** <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/BLR> kategória: „magas”

*** A World Economic Froum nem készít Belaruszról GCI felméréseket,

<http://www.belarus.by/en/business/business-news/belarus-looks-to-getting-into-global-competitiveness-index-top-50-i-0000002626.html>

<https://knoema.com/sijweyg/world-gdp-per-capita-ranking-2017-data-and-charts-forecast>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek	Oroszország (40%), Ukrajna (13%), Nagy-Britannia (9,5%), Németország (4,5%) (2018)
Legfontosabb exporttermékek	gépek és berendezések, ásványi anyagok, vegyszerek, fém, textil, élelmiszer (összesen 42,2 milliárd USD) (2018)
Importvolumen	41,3 milliárd USD (2018)
Legfontosabb importpartnerek	Oroszország (60%), Kína (8%), Németország (4,8%) (2018)
Legfontosabb importtermékek	ásványok, gépek és berendezések, vegyszerek, fém, élelmiszer

Forrás: <https://tradingeconomics.com/belarus/indicators>

3. Gazdasági helyzet

Belarusz gazdasága exportorientált, nyitott gazdaság, melynek fontos szektorai a gépgyártás, az üzemanyaggyártás és a vegyipar. Az ország a világ egyik vezető kombájn- és traktor-exportőre, emellett a világ tejtermék-exportja 5%-ának származási helye.

Belarusz a Szovjetunió részeként fejlett iparral rendelkezett, amit a függetlenedést követően változatlan formában őrzött meg, így kiszolgáltatottá vált az orosz energiahordozóktól, valamint az orosz piacokhoz történő preferenciális hozzáféréstől. Az ország jelentős mezőgazdasági bázissal is rendelkezik, ami szintén nagyban függ a kormányzati támogatások mértékétől.

A függetlenedés utáni rövid gazdasági modernizációs kísérletek, mint például az állami nagyvállalatok privatizációja, a magántulajdon védelmének biztosítása, valamint a különböző vállalkozási formák ösztönzése 1994-re kifulladásra és végül teljes mértékben leálltak. Jelenleg az ipari termelőeszközök 80%-a állami tulajdonban van, a külföldi befektetések pedig elkerülik az országot a rossz befektetési környezet miatt. A privatizált bankokat visszaállamosították, aminek köszönhetően állami bankok uralják a bankszektor 75%-át. A gazdasági termelés egy hosszú válságperiódust követve végül a 2000-es évek közepén növekedésnek indult, főként a növekvő energiaárak hatására. Az energiahordozók tekintetében fontos kiemelni, hogy Belarusz viszonylag kevés tartalékkal rendelkezik, mivel az Oroszországból jövő földgáz és kőolaj többségét világpiaci ár alatt külföldön értékesíti. Az ország világpiaci árakon finomított kőolajjal is kereskedik, amit a világpiaci ár alatt beszerzett orosz kőolajból állít elő, így ezzel az ügylettel többletjövedelem szerzése vált lehetővé. 2006-tól kezdve azonban Oroszország csökkentette az energiahordozók terén Belarusznak biztosított kedvezményeket. A helyzet 2010-ben volt a legsúlyosabb, amikor Oroszország bejelentette, hogy teljes mértékben leállítja a belarusz gazdaság számára biztosított kedvezményes energiahordozók szállítását. A vitát végül 2010 decemberében rendezték, melynek köszönhetően újraindulhatott a kedvezményes energiaexport Belarusz irányába.

Az utóbbi években ugyan minimális mértékben, de az országba érkezett külföldi működőtőke-befektetés. 2011-ben azonban a gazdasági válság következményei Belaruszt is

nehézségekkel szembesítették. 2011 novemberében Belarusz beleegyezett abba, hogy eladja az orosz Gazpromnak a belarusz gázvezetékrendszert üzemeltető Beltranszgaz megmaradt állami részvényeit, amiért cserébe újra kedvezményes áron vásárolhatja Oroszországtól az energiahordozókat. Az Eurázsiai Gazdasági Uniótól kapott 3 millió dolláros segélynek, az orosz Sberbank 1 millió dolláros hitelének, valamint a Beltranszgaz 2,5 millió dolláros értékesítésének köszönhetően a belarusz gazdaság stabilizálni tudta magát, de a nemzeti valuta ekkorra már 60%-ot veszített értékéből. Az infláció 2013-ra mérséklődött, ugyanakkor újabb problémát jelentett, hogy az Eurázsiai Gazdasági Unió által biztosított segély utolsó részletének folyósítását az oroszok késleltették. Ezt megelőzően azonban 2013 decemberében az orosz kormányzat újabb 2 millió dolláros hitelcsomagot jelentett be Belarusz számára.

Belarusz gazdasága jelenleg a magas adósságszolgálati terhek, a külföldi befektetések és devizatartalékok hiánya, a növekvő külkereskedelmi deficit, valamint a stagnáló gazdasági növekedés miatt rendkívül nehéz helyzetben van. Ennek orvoslására a belarusz kormány gazdaságpolitikája azonban nem ad sok lehetőséget, így a jelen helyzet hosszú távú elnyúlására lehet számítani. A befektetések tekintetében Belaruszban az elmúlt időszakban hozott – igaz, korlátozott – liberalizációs intézkedések ellenére a befektetési klíma korántsem nevezhető ideálisnak: amellet, hogy bonyolult az adózási rendszer, rendkívül erős az állami beavatkozás a gazdaságba és nem kielégítő a magántulajdon védelme sem. Gyakori a vállalkozások különböző adminisztratív extraterhekkel történő sújtása, a korábbi, szerződésben foglalt költségek megalapozott indok nélküli felemelése, már aláírt beruházási szerződés végrehajtásának megakasztása, a vállalkozók ellehetetlenítése, de szélsőséges esetekben előfordult vagyonekzobzás és zárlat, az építési beruházások indokolatlan leállítása, megbízások önkényes visszavétele, alaptalan hatósági minőségi kifogások (egészségügyi, élelmiszer-biztonsági stb.) miatt működés leállítása. Számos esetben előfordult, hogy Lukasenko erős hatalma ellenére a kiemelt állami projektek végrehajtása – a bürokrácia következtében – a végrehajtói szinten elakadt.

2015-től a gazdasági helyzet, döntően az ukrán-orosz konfliktus és a szankciók miatt erőteljesen romlott. Az év elejétől az árak 5,9%-kal emelkedtek. Az év során a belorusz rubel mintegy 50%-kal devalválódott, a tendencia 2016-ban is tovább folytatódik. A válság és a külpiacok beszűkülése miatt jelentős raktárkészletek halmozódtak fel, az ipari üzemek jelentős hányada áttért a csökkentett munkaidőben való termelésre. A nemzeti valuta devalvációja miatt a lakosság jövedelmi viszonyai jelentősen csökkentek, jellemző a tartalékok felélése. Az okok között a kőolaj világpiaci árának csökkenését jegyzik, mivel az jelentősen kihat a feldolgozók jövedelmezőségére, valamint az oroszországi, illetve ukrainai recessziót említik.

A belorusz vállalatokat komolyan érintette a válság. Csak 2016-ban nyolc százalékkal nőtt a cégek eladósodottsága, amivel elérte a GDP 10 százalékát. És nem csupán a hitelállomány nőtt, hanem a késedelmes törlesztések össze is - 30 százalékkal. Ez a trend folytatódott az idén is: 2017-ben a belarusz vállalkozások 20 százalékának a vesztesége nőtt tovább.

Összesen 46 százalékuk semmit vagy nagyon kevés nyereséget ért el, csak 4,5 százalékuk könyvelhetett el számottevő profitot. A fehérorosz vezetés bejelentette, hogy "a közeli jövőben" lehetőséget adnak a cégeknek arra, hogy a cégek követeléskezelőknek értékesítsék adósságaikat.

A belorusz gazdaságban a 2017-ben megindult gazdasági konszolidáció 2018-ban is folytatódott, 2018-ban a GDP növekedése elérte a 3%-ot. Ugyanakkor, ha havi bontásban nézzük a GDP növekedését, egyértelműen látszik, hogy az év folyamán jelentősen csökkent a GDP-növekedés üteme, a nemzeti valuta árfolyama gyengült a dollárhoz képest. (2018-ban a belorusz rubel amerikai dollárhoz viszonyított árfolyama közel 8%-ot romlott, azeuróhoz viszonyított árfolyama 3%-kal gyengült.) A GDP növekedéséhez leginkább a belső kereslet bővülése járult hozzá. A magasabb adóbevételeknek köszönhetően 2018-ban nőttek az államháztartás konszolidált bevételei. Ugyanakkor az állami befektetéseket és a helyi önkormányzatok költségvetését csökkentették, hogy az így keletkezett költségvetési többletből finanszírozható legyen a külső államadósság, melynek mértéke a belorusz hivatalos adatok szerint jelenleg eléri a GDP 36,8%-át. Ha a közsféra teljes adósságállományát figyelembe vesszük, akkor az államadósság GDP-hez viszonyított aránya eléri az 52,1%-ot. Az inflációt sikerült 6% alá szorítani, ami Belarusz esetében kimagasló eredmény. (A Belarusz Köztársaságban az előző évek igen magas - 10% feletti - inflációs rátájához képest 2017 óta jelentős mértékben mérséklődött az éves infláció.) A kormány célkitűzése 2018-ra az volt, hogy az inflációs ráta ne haladja meg a 6%-ot. Tartani tudták a költségvetésben meghatározott célt, a fogyasztói árszint 4,9%-kal emelkedett. A reál GDP növekedése 2019-ben 1,2%-ra csökkent a 2018. évi 3%-ról, tükrözve a feldolgozóipar teljesítményének a lassulását, valamint 2019 közepén bekövetkezett olajszenyveződés hatását, amely hozzájárult a petrokémiai termékek exportja visszaeséséhez. A dinamikus információs és kommunikációs technológia (IKT) ágazata 0,5%-al járult hozzá a gazdasági növekedéshez, arányosan a mezőgazdasághoz, az iparhoz, az építőiparhoz és a közlekedéshez. A reálkiadások 3%-al emelkedtek 2019 első három negyedében, a magasabb közszektorbeli bérek, támogatások és transzferek, valamint a beruházások eredményeként. A bevételek reálértéken 0,2%-al estek vissza a lassabb GDP-növekedés és Oroszország energiaadó-rendszerének átalakulása miatt bekövetkezett csökkent külkereskedelmi bevételek végett. A folyó fizetési mérleg 2019-ben a GDP 1,8%-nak megfelelő hiányt mutatott a 2018. évhez képest, mivel az árukivitel csökkenését csak részben ellensúlyozták a magasabb szolgáltatási export és a másodlagos jövedelmek. A gazdaság várhatóan legalább 4%-al csökken 2020-ban, mivel a COVID-19 globális gazdasági helyzete alacsonyabb keresletet eredményez a belorusz árucikkek iránt, melyeket főleg az EU-ba és Oroszországba exportál.

Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/kopogtat_az_allamcsod_europa_beteg_ember_enel.636775.html

<https://minszk.mfa.gov.hu/page/gazdasagi-kapcsolatok>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

http://president.gov.by/en/economy_en/

<https://www.worldbank.org/en/country/belarus/overview#3>

4. További hasznos gazdasági információk

Export Hungary: <http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-belarusz>

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/BLR>

A Világbank adatbázisa: <http://data.worldbank.org/country/belarus?display=graph>

Belarusz központi statisztikai bizottsága angol nyelven:

<http://www.belstat.gov.by/en/>

Gazdaságtörténet (belarus.by): <http://www.belarus.by/en/business/economic-background>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- 1992 februárjában Pjotr Kravcsenko belarusz külügyminiszter Jeszenszky Géza akkori külügyminiszter meghívására hivatalos látogatást tett Magyarországon. Február 12-én a két külügyminiszter jegyzéket írt alá a diplomáciai kapcsolatok felvételéről. 1992 decemberétől a varsói, majd 2001-től a minszki nagykövetség megnyitásáig a moszkvai magyar nagykövet volt akkreditálva az országban.
- A magyar-belarusz politikai kapcsolatok az elmúlt években javultak, ennek köszönhetően több, államtitkári szintű látogatásra is sor került. Együttműködésünk tekintetében nem szabad elhanyagolni azt a tényt sem, hogy kapcsolatainknak érzelmi és történelmi hagyományai is vannak (a szovjet időszakban megismert magyar termékek szeretete), ami segíti a magyar pozíciókat bizalmi téren is.
- A kormányzati és egyéb szervezetekkel, intézményekkel folytatott kapcsolatokban a belarusz kormányzati és üzleti körök részéről szimpátia és pozitív visszajelzés érzékelhető a magyar gazdasággal, a magyar kormányzattal kapcsolatban, a gazdasági együttműködési lehetőségek megítélésében, a magyar kormány törekvéseiben. A belarusz fél több alkalommal ki is nyilvánította, hogy hazánkkal „különleges viszonyt ápolnak”, azaz a kapcsolatok látványos fejlődésére törekednek.
- 2019. júniusán a mezőgazdasági és élelmiszeripari kapcsolatok fejlesztéséről tárgyalt Nagy István agrárminiszter Anatolij Nyikolajevics Hotykoval, a Belarusz Köztársaság mezőgazdasági és élelmezési miniszterével Minszkben. A megbeszélés során reális esélyt láttak arra, hogy a kapcsolatokat szorosabbra fűzzék a gépgyártástól a reprodukciós biotechnológián keresztül a növény-nemesítési, állattenyésztési és biotechnológiai kutatás-fejlesztés területéig. Mindkét fél egyetértett abban, hogy az együttműködés kiterjeszthető harmadik piacok irányába is. Belarusz mint az Eurázsiai Gazdasági Unió tagja egy közel 190 milliós piac kapuját jelenti, míg Magyarország az Európai Unió tagjaként tölt be hasonló szerepkört.
- 2020. június 5-én Orbán Viktor miniszterelnök látogatást tett a Belarusz Köztársaságba. A kormányfők megvitatták az együttműködési lehetőségeket, valamint a magyar miniszterelnök biztosította kollégáját arról, hogy Magyarország támogatja Belarusz csatlakozását a WTO-hoz, és a Belarusz–NATO biztonsági

megállapodás létrehozását. Orbán Viktor látogatása keretein belül a négy együttműködési megállapodás köztük a két ország közötti nukleáris együttműködésről szóló megállapodás került aláírásra.

Forrás, további hasznos információk:

<https://minszk.mfa.gov.hu/page/gazdasagi-kapcsolatok>

<https://www.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/hirek/komoly-lehetosegeket-kinal-a-magyar-belorusz-mezogazdasagi-es-elelmiszeripari-egyuttmukodes>

<https://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedekek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-nyilatkozata-aljakszandr-lukasenkaival-a-belarusz-koztarsasag-elnokevel-tortent-targyalasat-kovetoen>

<https://www.kormany.hu/hu/kulgasztasi-es-kulugyminiszterium/hirek/negy-egyuttmukodesi-megallapodast-irnak-ala-minszkben-koztuk-nuklearis-egyuttmukodesi-megallapodast>

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

- 1991-ben Belarusz és Magyarország aláírta a két ország közötti kereskedelmi-gazdasági kapcsolatokról és a tudományos-műszaki együttműködésről szóló megállapodást.
- Magyarország és a FÁK-országok közötti áruforgalom nagyságát tekintve Belarusz a 4. legjelentősebb partnere hazánkban Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán után.
- Különleges exportellenőrzés tárgyát képező áruféleségek a következők: a nemzetközi és nemzetbiztonságot érintő termékek és szolgáltatások, vegyi és bakteriológiai fegyverek előállítására alkalmas vegyi anyagok és mikroorganizmusok, atomfegyverek előállításához felhasználható termékek és kapcsolható szolgáltatások, tömegpusztító fegyverek, katonai rendeltetésű termékek, rejtjel eszközök. Az ellenőrzés szabályrendszerét minisztertanácsi rendelet szabályozza.

Forrás, további hasznos információk: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/gazdasagi-kapcsolatok>

- Magyar statisztikai adatok szerint 2019-ben 190,76 millió USD értékű külkereskedelmi forgalmat bonyolítottunk Belarusszal. Exportunkban továbbra is a gyógyszerek, híradástechnikai eszközök, villamos gépek, vegyipari eszközök, míg az importban a speciális szakipari gépek, műtrágyák, kőolaj és származékai a volumenhordozók.

Forrás: KSH, <http://www.ksh.hu>

2019. január 14-én Vlagyimir Makej külügyminiszter és Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter aláírták Magyarország Kormánya és a Belarusz Köztársaság Kormánya közötti beruházásvédelmi megállapodást.

Forrás: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/politikai-kapcsolatok>

- Számottevő befektetésre egymás országában eddig nem került sor. A belarusz befektetések értéke Magyarországon 3 millió EUR. A Minszki Traktorgyár 2007-ben kereskedelmi és szerviz központot hozott létre Horton, melynek további bővítését tervezi. Ez tekinthető az egyetlen jelentősebb beruházásnak. A belarusz MAZ busz- és tehergépkocsi-gyár nagy érdeklődést mutat egy Magyarországon létesítendő

összeszerelő üzem iránt. Belaruszban továbbra is meghatározó az állami tulajdon részaránya (a GDP 80 %-át az állami nagyvállalatok állítják elő), a magántőke elsősorban a kisvállalkozások körében van jelent. Ezek azonban jellemzően tőkehiánnyal küzdenek, a hazai bankok pedig nagyon nehezen, illetve szinte teljesíthetetlen feltételekkel kínálnak hitelt. Az állami cégek számára igen bonyolult procedúrát jelent a külföldi beruházások engedélyeztetése (kivételt képeznek a „kiváltságos”, politikailag külön támogatott relációk, mint pl. Oroszország és Venezuela), az engedélyeztetés jellemzően többszintes irányításban működik, a döntéshozatal nehézkes és bürokratikus. Mindezek mellett a vállalkozási kedv sem tekinthető igazán pozitívnak.

További hasznos információk:

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-belarusz>

- A kettős adóztatás elkerüléséről szóló törvény az alábbi linken érhető el: <http://www.complex.hu/kzldat/t0400112.htm/t0400112.htm>

A magyar-belarusz külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Összesen			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Összesen	108,41	116,65	133,19	115,42	68,76	75,37	80,57	75,34	117,17	192,02	213,76	190,76
Élelmiszer, ital, dohány	16,81	12,22	11,6	12,29	0,23	0,02	0,01	0,02	17,04	12,24	11,61	12,31
Nyersanyagok	0,8	0,89	1,35	1,34	4,86	10,74	9,14	9,24	5,66	11,63	10,49	10,58
Energiahordozók	0,16	0,67	0,84	0,57	10,76	2,11	0,15	3,18	10,92	2,78	0,99	3,75
Feldolgozott termékek	69,58	68,12	75,78	73,54	32,08	39,16	51,53	42,69	102,32	107,28	127,31	116,23
Gépek, gépi berendezések	21,04	34,73	43,6	27,65	17,82	23,33	19,72	20,19	38,86	58,06	63,32	47,84

Forrás: KSH

3. Idegenforgalmi kapcsolatok

- 2018. július 27- től, 30 naptári napig terjedő időszakra nem szükséges a vízum beszerzése. A maximum 30 naptári napig történő vízummentes beutazás lehetősége a Minszki Nemzetközi Repülőtéren keresztül érkező és távozó, érvényes útlevelemmel, minimum 10.000 EUR fedezetű, a Belarusz Köztársaságban is érvényes utasbiztosítással, valamint megfelelő anyagi fedezettel (napi 2 bázis – jelenleg 46 BYN) rendelkező magyar állampolgárok esetében áll fenn. Bővebb a Belarusz Köztársaság budapesti nagykövetségénél kapható (<http://hungary.mfa.gov.by/hu/>).

További hasznos információk:

<http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-belarusz>

- Magyarország és Belarusz között 2013 szeptemberében létesült közvetlen légi összeköttetés a belarusz nemzeti légitársaság, a Belavia közreműködésével.

A társaság járatai hetente három alkalommal közlekedtek Minszk, Budapest és Belgrád között 50 személyes kiségekkel.

Forrás: <http://airportal.hu/harom-fovaros-egy-jarattal-erkezik-a-belavia/>

Jogi, szabályozási környezet

Belarusz jogrendszere a római-germán jogcsalád részét képezi, melyben a normatív jogi aktusok játszanak fontos szerepet. A függetlenedést követően 1994-ben fogadták el az ország alkotmányát, amely megfelel az alapvető jogállami kritériumnak. Lukasenko hatalomra jutását követően az elnöki hatásköröket az alkotmány többszöri módosításával jelentősen kiterjesztették, melynek következményeként az államfő hatalmával jelentős befolyást gyakorol a politikai életre.

Forrás: <http://law.by/legal-system/general-information/>

1. Export Belaruszba

- 2010 júliusában Oroszország, Kazahsztán és Belarusz részvételével létrejött a három állam alkotta Eurázsiai Gazdasági Unió a kereskedelmi kapcsolatok és a külföldi befektetések fellendítése érdekében. 2014 óta a szerveződés Eurázsiai Gazdasági Unió (<http://eaeunion.org/?lang=en>) néven létezik. 2014-ben Örményország, 2016-ban pedig Kirgizisztán is csatlakozott hozzá. Az öt ország területére egységes vámtarifák érvényesek.

(Forrás: vámkódex, lásd: <http://www.tsouz.ru/db/ettr/ettwto/Pages/default.aspx>
http://www.mfa.gov.by/en/foreign_trade/tariff_regulation/)

- Az importvámok az áru fajtasággal és a származási hely figyelembevételével kerülnek meghatározásra. Alapesetben a vámtételek az importált áru értékének meghatározott százalékában kerülnek meghatározásra (ad valorem), esetenként azonban Euro/kg-ban. Jelenleg 5 ad valorem vámtétel létezik: 5, 10, 15, 20 és 25%. Az áruféleségek az áru nomenklátúra lista szerint kerülnek beazonosításra. A vámtételek ugyanakkor függnek a származási hely besorolásától is (preferált – legnagyobb kedvezményes, nem preferált, szabadkereskedelmi státuszú). Magyarország a legnagyobb kedvezményes státusszal rendelkező kereskedelmi partnerek közé tartozik. A kereskedelmi rezsimeket 2007/699. sz. elnöki rendelet szabályozza.

Részletesebben lásd: http://www.mfa.gov.by/en/foreign_trade/trade_regime/

- Egyes áruféleségekre – a megfelelő államigazgatási szervekkel egyeztetve – a Kereskedelmi Minisztérium ad ki exportengedélyeket. Különleges exportellenőrzés tárgyát képező áruféleségek a következők: a nemzetközi és nemzetbiztonságot érintő termékek és szolgáltatások, vegyi és bakteriológiai fegyverek előállítására alkalmas vegyi anyagok és mikroorganizmusok, atomfegyverek előállításához felhasználható termékek és kapcsolható szolgáltatások, tömegpusztító fegyverek, katonai rendeltetésű termékek, rejtjel eszközök. Az ellenőrzés szabályrendszerét minisztertanácsi rendelet szabályozza.

- Import kvóták kerülnek meghatározásra a következő áruféleségekre: hal és tengeri termékek, alkoholtartalmú italok, etilalkohol, dohányáru, cukor nyersanyag.

Forrás: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/cegalapitas-belaruszban>

Magyar exportot kísérő okmányok (helyi követelmények szerint): fuvarlevél, C. R. O., eredetigazolás, számla, import vámáru nyilatkozat, vám tranzit dokumentum, csomagjegy, műszaki/egészségügyi igazolások.

Forrás: <http://exporthungary.gov.hu/download/0/7a/62000/Belarusz.pdf>

2. Import Belaruszból

Az áruk korlátozott körét (üzemanyagok, egyes élelmiszerfajták), amelyek az Eurázsiai Gazdasági Unió (Oroszország, Kazahsztán, Belarusz) határain kívülre kerülnek exportra, export vámok terhelik. Összességében 15 speciális vám eljárás létezik Belaruszban. Nem terheli vám a Belaruszba ideiglenesen, további feldolgozásra behozott, majd reexportált áruféleségeket. Szintén nem terheli vám az ideiglenesen, feldolgozásra exportált áruféleségeket visszaszállításuk során, pontosabban az importvám csak a feldolgozás során hozzáadott értékre kerül kivetésre. Bizonyos esetekben nem terheli vám a Belaruszba ideiglenesen importált árukat.

Export kvóták kerülnek megállapításra a következő árucikkekre: műtrágyák, fekete és színes fémhulladékok, textiltermékek.

Az adózásról bővebben az alábbi linkeken olvashat (angol nyelven)

Sorainen: <http://www.sorainen.com/UserFiles/File/Publications/article.tax-profile-belarus-2012.2012-05-01.eng.BNAI-Global-Tax-Guide.pdf>

Deloitte: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-belarus-highlights-2019.pdf?nc=1>

Belarus.by: <http://www.belarus.by/en/invest/investment-climate/taxation>

3. Vállalatalapítás

- Belaruszban jelenleg 12 %-os személyi jövedelemadó, 18%-os társasági adó, továbbá 20%-os általános forgalmi adó biztosítja a fő bevételeket.
- A szabad gazdasági zónákban csak olyan vállalatok telepedhetnek le, melyek minimum 1 millió dolláros befektetést hajtanak végre. Cserébe felmentést kapnak az ingatlanadó valamint 5 évre ideiglenesen a nyereségadó fizetése alól, a forgalmi adónak csak a felét kell befizetniük, valamint további kedvezményekkel bírnak a vámok és különböző kereskedelmi illetékek fizetése terén is.

Forrás: <http://www.belarus.by/en/invest/investment-climate/free-economic-zones>

- Külföldi tulajdonú társaságnak tekintendő azon társaság, amelynek alaptőkéjében a külföldi tulajdon minimum 20.000 USD értéket képvisel, s tulajdonosainak fő üzleti célja nyereség realizálása és/vagy nyereség egymás közötti felosztása. A külföldi tulajdonú társaságok jogosultak leányvállalatok, gyáregységek, képviseletek létrehozására. Amennyiben ezekben a társaságokban rendelkeznek legalább 20.000 USD értéket képviselő részesedéssel, úgy ezen szervezetek az anyacéggel azonos jogosultságokkal rendelkeznek. A külföldi tulajdonú társaság létrejöhet annak alapításával, vagy részesedés kivásárlásával már bejegyzett társaságban.

- A társaság bejegyzésére a dokumentumok benyújtásának napján kerül sor. Az adóhatósághoz, társadalombiztosítóhoz, statisztikai hivatalhoz, állami biztosítóhoz történő bejelentkezés cca. 5 munkanapot vesz igénybe. A teljes bejegyzési folyamat így mintegy 7-10 nap alatt realizálódik. A bejegyzés megtagadása esetén nem lehet motivációs tényező az alapítás célszerűsége. Az elutasító határozat bíróságon megtámadható.
- A társaság alaptőkéjének (a nyílt részvénytársaság kivételével) szolgáltatására a bejegyzéstől számított első évben minimum 50%-os nagyságrendben sor kell, hogy kerüljön. Az 50%-os arányról valamennyi tulajdonosnak gondoskodnia kell. A teljes alaptőke nyújtásáról 2 éven belül kell gondoskodni.
- A nyílt részvénytársaságok esetében az alaptőkét teljes egészében biztosítani kell a társaság bejegyzésének időpontjáig. A részvénytársaságok kötelesek regisztrálni részvényeiket a Pénzügyminisztérium Értékpapír Főosztályán.
- A jegyzett tőke elemeinek vagyonértékelése, az alapító okiratok tartalmi elemei, a módosítások átvezetése és bejelentése a magyar gyakorlathoz hasonló elemeket tartalmaz.
- A cégalapítást célszerű arra szakosodott ügyvédi irodákra bízni. „Kulcsrakész” cégbejegyzés átlagos ügyvédi költsége 1.000-1500 dollár, emellett cca. 30-50 USD állami illetéket kell fizetni. A cégbejegyzéshez az alábbi dokumentumok benyújtása szükséges:
 - o kérelem a cégalapításhoz (ügyvédi iroda készíti el);
 - o alapítótag(ok) cégkivonata (jogi személyiségű társaság esetén), magánszemély adatai;
 - o társasági szerződés (ügyvédi iroda);
 - o alapszabály (ügyvédi iroda);
 - o cégvezető megbízása;
 - o állami illeték befizetéséről szóló bizonylat.
- A dokumentumokat belorusz vagy orosz nyelven kell benyújtani, az idegen nyelvű dokumentumokról közjegyző által hitelesített fordítás vagy aposztillálás szükséges. A cégbejegyzési kérelem benyújtásával egy időben be kell jelentkezni az adóhatóságnál, a statisztikai hivatalnál, valamint a munkaügyi hivatalnál, bélyegzőt kell készíttetni, bankszámlát kell nyitni.
- Lásd bővebben: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/cegalapitas-belaruszban>,
<http://www.belarus.by/en/invest/investment-climate>;
<http://exporthungary.gov.hu/download/0/7a/62000/Belarusz.pdf>

További hasznos információk a vállalatalapításról angol nyelven:

A Belorusz Köztársaság hivatalos honlapja: <http://www.belarus.by/en/business/legal-requirements>

A Belorusz Köztársaság Gazdasági Minisztériuma: <http://www.economy.gov.by/en>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/belarus/>

A Belorusz Köztársaság moszkvai nagykövetsége: <http://www.embassybel.ru/>

4. Egyéb

Ingatlanvásárlás

A világ bármely országának állampolgára jogosult belarusz ingatlanvásárlásra és -felhasználásra. A vételi és eladási ügylet megkötése után a külföldi tulajdonosi igazolást kap, és az ingatlan teljes tulajdonosává válik. Ha egy külföldi magántulajdont akar vásárolni telekkel, akkor vannak bizonyos szempontok, amelyeket ismernie kell. Belarusz jogszabályai szerint egy külföldi állampolgár nem birtokolhatja a földet, így csak bérleti joggal rendelkezik. Ezért az ügylet végrehajtása után a külföldi csak az épület tulajdonosa lesz, és a földet a bérleti szerződésalapján használhatja.

Forrás: <https://en.lsl.by/how-can-a-foreigner-buy-property-in-belarus/>
<https://www.globalpropertyguide.com/Europe/Belarus>

Szerzői jogok védelme

Szellemi termékek és szerzői jogok védelme: 1994 óta az ország új alkotmánya védi a szabadalmakat, a védjegyeket és a szerzői és egyéb szellemi tulajdoni jogokat. Napjainkban a legnagyobb kihívást a szerzői jogok internetes felületeken történő védelme jelenti, ami nem funkcionál tökéletesen a szabályozás elmaradottsága miatt. Belarusz társult tagja a WTO-nak (Kereskedelmi Világszervezet, World Trade Organization) továbbá 2014-ben csatlakozott a 2006-os Szingapúri Egyezményhez, mely harmonizálja a márkajelzések nemzetközi használatát.

Forrás: <https://ncip.by/avtorskie-i-smezhnye-prava/ob-avtorskom-prave/>

5. További hasznos jogi információk angol nyelven

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa, tudnivalók a vállalatalapításról: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/belarus/>

Általában a jogról:

Law.by: <http://law.by/>

World Intellectual Property Organization (WIPO):

http://www.wipo.int/directory/en/contact.jsp?country_id=27

IP.coster (szellemi termékek):

<http://www.ip-coster.com/IPGuides/c/intellectual-property-belarus>

Ingatlan-adásvétel:

Colliers: <http://www.colliers.com/en-gb/belarus>

Visit Belarus: <https://www.visit-belarus.com/en/belarus-real-estate-market/>

Belarusinfocus: <https://belarusinfocus.info/regions/real-estate-market>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az Exim 2020. május 15-től hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Belarusz országkockázati besorolása 6-os kategória stabil kilátásokkal, mely alapján a reláció eseti jelleggel finanszírozható és biztosítható.

Forrás: <https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/orszagtajekoztatok/2852-belarusz-orszagtajekoztato/file>

2. Helyi fejlesztési bank

Development Bank of the Republic of Belarus

Cím: 35 Masherova avenue, Minsk, 220002

Tel: 8 (017) 385-96-12

Fax: 8 (017) 292-70-16

E-mail: office@brrb.by

Web: <http://brrb.by/en/>

3. Helyi befektetésösztönzési szervezet

- Nemzeti Befektetési és Privatizációs Ügynökség: <http://www.investinbelarus.by/en/>

4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

A Belarusz Kereskedelmi és Iparkamara az ország meghatározó gazdasági intézménye, mely elsőként kezdett el komolyabban foglalkozni a belarusz gazdaság fejlesztésével, elsősorban a külföldi működőtőke-befektetésösztönzésére összpontosítva. A kamarában jelenleg több mint 1900 helyi és külföldi tulajdonú vállalat és szervezet képviselteti magát, melyek többsége export-import tevékenységet is folytat. Szervezeti felépítését tekintve a kamara hat regionális központtal rendelkezik a következő városokban: Minszk, Homel, Hrodna, Brest, Mogilev és Vicebszk.

2008-ban a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara együttműködési megállapodást írt alá a Belarusz Kereskedelmi és Iparkamarával, melynek keretein belül több üzleti fórum is megrendezésre került Magyarországon és a Belarusz Köztársaságban egyaránt.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) folyamatos információcserét valósít meg a Belarusz Kereskedelmi és Iparkamarával (Belorusz KIK) az üzleti lehetőségek és kiállítások területén.

Az MKIK perspektivikus piacnak látja Beloruszt, a tapasztalatok alapján a magyar cégek részéről is nagy az érdeklődés a belorusz piaci lehetőségek iránt. A Magyar-Belorusz Kormányközi Bizottság 8. üléséhez kapcsolódóan 2017. november 30-án az MKIK és a Belorusz KIK közös szervezésében Magyar-belorusz üzleti fórum és üzletember-találkozó került megszervezésre Budapesten. 2018. november 5-7. között az MKIK üzleti delegációt szervezett Minszkbe, valamint a Magyar-Belorusz Kormányközi Bizottság 9. üléséhez kapcsolódóan a Belorusz KIK közös szervezésében Belarusz-magyar üzleti fórumot szervezett.

[Belarusz Kereskedelmi és Iparkamara](#) központi szervezete:

Minszk

Elnök: Ulakovich Vladimir

Cím: 220029, Minszk, 11 Kommunisticheskaya str.

Telefonszám: +375 17 290 72 49

Fax: +375 17 290 72 48, +375 17 237 79 71

E-mail: mbox@cci.by

Web: <http://www.cci.by/>

A Belarusz Köztársaság regionális kereskedelmi- és iparkamaráinak elérhetőségei:

1. Minszk

Cím: 220113, Minsk, 65, J.Kolasa str.

220029, Minsk, 11, Kommunisticheskaya str.

Telefonszám: +375 17 289 56 81

Fax: +375 17 288 49 22

E-mail: eet@tpm.by, tpm@tpm.by

Web: www.tpm.by

2. Brest

Cím: 224030, Brest, 13, Gogol str.

Telefonszám/Fax: +375 162 21 78 85

E-mail: info@ccibrest.by

Web: www.ccibrest.by

3. Vicebszk

Cím: 210001, Vitebsk, 4, Kosmonavtov str.

Telefonszám: +375 212 66 30 52

Fax: +375 212 66 46 74

E-mail: info@cci-vitebsk.by

Web: www.cci-vitebsk.by

4. Homel

Cím: 246017, Gomel, 21, Irininskaya str.

Telefonszám/Fax: +375 232 25 88 88

E-mail: info@ccigomel.by

Web: www.ccigomel.by

5. Hrodna

Cím: 230023, Grodno, 23a, Sovetskaya str.

Telefonszám: +375 152 74 35 50

Fax: +375 17 210 81 06

E-mail: info@grotpp.by

Web: www.grotpp.by

6. Mogilev

Cím: 212022, Mogilev, 1, Tsiolkovskogo str.

Telefonszám/Fax: +375 222 77 80 31

E-mail: info.mogilev@cci.by

Web: www.cci.mogilev.by

5. Tenderlehetőségek

Belaruszban sajátos privatizáció zajlik, melyet a kormányzat csak a gazdasági kényszer hatására folytat. A terveket elemezve megállapítható, hogy tömeges privatizációval továbbra sem számolhatunk, a közeljövőben tehát kizárólag olyan mértékben lehet

magánosítással kalkulálni, amilyen mértékben a költségvetés rászorul a bevételekre. Ebben a körben megkerülhetetlen lesz nagyobb súlyú, stratégiai cégek eladása is (olajfinomítók, egyéb vegyi üzemek, járműgyártás stb.), amelyek értékesítésekor a potenciális befektetők listáján az első helyet rendszerint az orosz tőke foglalja el.

A belarusz tenderlehetőségeket tartalmazó fontosabb weboldalak a következők:

<http://www.globaltenders.com/tenders-belarus.htm>

<http://www.cisbids.com/belarus/>

<http://www.tendersinfo.com/global-belarus-tenders.php>

<http://www.cistenders.com/belarus/>

Praktikus információk

1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok

Magyarország Nagykövetsége Belaruszban:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Csutora Zsolt

Nagykövetség címe: 220034 Minszk, Platonova utca 1/b

Telefonszám: 00-375-17 233-91-68, 00-375-17 233-91-87

Fax: 00-375-17 233-91-69

E-mail: mission.msk@mfa.gov.hu

Web: <https://minszk.mfa.gov.hu/>

Külgazdasági attasé: Dr. Szegedi Andrea

E-mail: Aszegedi@mfa.gov.hu

Hivatali telefonszám: 00 375 17 233 91 68

Mobil telefonszám: 00 375 44 4899 867

Belarusz Budapesti Nagykövetsége:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet:

Nagykövetség címe: 1037 Budapest, Virág Benedek utca 37.

Telefonszám: +36 1 214 05 52, +36 1 225 31 28

Fax: +36 1 214 05 54

E-mail: hungary@mfa.gov.by

Web: <http://hungary.mfa.gov.by>

A Konzuli Osztály nyitvatartási ideje: 9:00 és 12:00 között hétfőtől péntekig

Telefonszám: +36 1 225 31 29 (telefonszámos ügyintézésre 14:00 és 17:00 óra között van lehetőség)

Fax: +36 1 214 05 54

E-mail: hungary.consul@mfa.gov.by

2. Beutazási feltételek

Vízum turista célú beutazás esetén:

2018. július 27- től, 30 naptári napig terjedő időszakra nem szükséges a vízum beszerzése.

A maximum 30 naptári napig történő vízummentes beutazás lehetősége a Minszki Nemzetközi Repülőtéren keresztül érkező és távozó, érvényes útlevéllel, minimum 10.000

EUR fedezetű, a Belarusz Köztársaságban is érvényes utasbiztosítással, valamint megfelelő anyagi fedezettel (napi 2 bázis – jelenleg 46 BYN) rendelkező magyar állampolgárok esetében áll fenn. Bővebb információ a Belarusz Köztársaság budapesti nagykövetségétől kapható: <http://hungary.mfa.gov.by/hu>.

A „Belovezsckaja pusa”, valamint az „Avgusztovszkij kanal” parkokba történő látogatáshoz vízum beszerzése nem szükséges, amennyiben az ott tartózkodási időtartama nem haladja meg a 10 napot. A parkokba csak meghatározott határátkelőhelyeken keresztül történő belépés és egyéb feltételek fennállása esetén engedélyezett a vízummentes beutazás, ezért az oda tervezett látogatás előtt feltétlenül tájékozódjanak a Belarusz Köztársaság budapesti nagykövetségén <http://hungary.mfa.gov.by/hu>.

Egyéb célú utazás esetén:

Vízum beszerzése szükséges, melyet a Belarusz Köztársaság külképviseletein kell beszerezni. A határon történő vízumfelvételre kizárólag a Minszki Nemzetközi Reptéren van lehetőség. Bővebb információkért kérjük, hogy forduljanak a Belarusz Köztársaság budapesti nagykövetségéhez: <http://hungary.mfa.gov.by/hu>

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>

A belorusz minisztertanács, a koronavírus fertőzés megfékezése érdekében a következő határozatot hozta: 2020. március 28-tól azoknak a személyeknek, akik olyan országokból érkeztek Belaruszba, ahol koronavírus eseteket regisztráltak, az érkezés időpontjától számított 14 naptári napig karanténban kell maradniuk otthon, és ezen időszak lejártá előtt nem léphetik át újra a belorusz határt. Az elszigetelt személyekre vonatkozó magatartási szabályokat az egészségügyi minisztérium fogja meghatározni. A rendelet alól kivételt képeznek: hivatalos küldöttségek vezetői és tagjai, diplomáciai képviseletek és a konzulátusok Belaruszban vagy külföldön akkreditált tagjai, nemzetközi szervezetek és azok képviseleteinek tagjai és ezen személyek akkreditált családtagjai, nemzetközi közúti áruszállításban részt vevő járművek vezetői, repülőgépek személyzete, belvízi szállítóhajók személyzete, nemzetközi vasúti forgalomban dolgozó mozdonyvezetők és a vonatok személyzete. Kivételt képeznek továbbá azok a külföldiek, akik hazatérési célból átutaznak Belaruszon keresztül.

Forrás: <https://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>

3. Egészségügyi helyzet

Magyar-belarusz viszonylatban tovább él a Szovjetunióval kötött egészségügyi ellátásra vonatkozó egyezmény, ez azonban csak a sürgősségi betegellátásra terjed ki. Célszerű ezért átfogó baleset- és betegbiztosítást kötni. Az egészségügyi ellátás színvonala kielégítő, de bizonyos esetekben célszerű lehet a térítéses magánklinikák szolgáltatásait igénybe venni. A járvány és közegészségügyi helyzet kielégítő.

Az ország délkeleti részét jelentősen érintette a csernobili sugárzás. Az ebből a régióból származó tej és gombafélék még mindig fertőzöttek, így ezen élelmiszerek fogyasztását mellőzni szükséges, különösen, ha nem hivatalos elárúsítóhelyen kínálják a termékeket. Kerülni kell az utak mentén kínált – elsősorban gombafélék és erdei gyümölcsök – vásárlását. A csapvíz fogyasztása még a szállodákban sem javallott, jó minőségű ásványvíz viszont gyakorlatilag mindenhol kapható.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>

4. Közbiztonság

- Belaruszban a fegyveres testületek (rendőrség, hadsereg) intenzív jelenléte miatt a közbiztonság kielégítő, a szokásos óvatosság és gondosság azonban így is ajánlott. A fokozott óvatosság különösen sötétedés után, az éjszakai szórakozóhelyek környékén ajánlott, annak érdekében, hogy az utazó ne váljon lopás, rablás áldozatává. A gépkocsikat a szálloda őrzött parkolójában tanácsos elhelyezni. A szállodai szobában semmilyen komolyabb értéket nem tanácsos hagyni; útlevelet, repülőjegyet/vonatjegyet, pénzt semmiképp sem. Belarusz nem tekinthető terrorista veszélynek kitett országnak, annak ellenére sem, hogy 2008 nyarán a főváros központjában, 2011 tavaszán pedig a minszki metróban robbantásokra került sor, amelyeknek a vizsgálatok megállapításai szerint azonos elkövetőit a hatóságok elfogták.
- A rendőrség központi hívószáma: 102, a tűzoltóságé: 101.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>

5. Infrastruktúra, közlekedés

A magyar vezetői engedélyt az országba való belépéstől számított 3 hónapig szabad használni. Számolni kell az autópályákon is kerékpárosokkal, lovas kocsikkal, amelyek kivilágítatlanul és a forgalommal szemben is felbukkanhatnak. A biztonsági öv használata kötelező, a vezetőknek a legkisebb mennyiségű alkohol fogyasztása is tilos. A közúti jelzőtáblák megegyeznek a nemzetközileg elfogadott jelzésekkel. Előfordulhatnak azonban a magyarországitól eltérő közlekedési megoldások, ezért javasolt a fokozott figyelem a közlekedésnél. A közlekedési rendőrség (GAI) szigorúan lép fel a szabálysértőkkel szemben. Bizonyos távolságonként GAI ellenőrző posztok vannak, amelyeket tábla jelez. A sebességkorlátozások betartására ezeken a szakaszokon különösképpen figyelni kell. A felező/zárvonalak, a sávokat jelző elválasztó vonalak nem mindenütt vannak feltüntetve. Gyakoriak a sebességkorlátozást ellenőrző radarok, a méréseket gyakran bokrok mögé elbújtatott, kivilágítatlan rendőrautókból végzik. A megengedett sebesség lakott területen belül általában 60/km/óra, lakott területen kívül 90 km/óra, gyorsforgalmi útszakaszokon 110 km/óra, az M1/E30-as úton 120 km/óra.

A külföldi regisztrációval rendelkező gépjárművek esetében az autópályák fizetősek, a számlafizetés egy előre megvásárolt E-út díj mérő eszköz, mely beszerzése kötelező (javasolt az első benzínkútnál beszerezni és pénzzel feltölteni). Ezzel az eszközzel történik a fizetés, menet közben automatikusan a megtett távolság függvényében. Az ország elhagyása előtt a visszaszolgáltatót készülék árát visszatérítik, az egyenleget azonban nem. A díjköteles szakaszokat ezen weblapon le lehet ellenőrizni (angol):

<http://beltoll.by/index.php/en>

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>

Repülőterek

Nemzetközi repülőterek száma: 5 – Minszk, Homel, Hrodna, Brest, Mogilev

Forrás: <http://www.mapsofworld.com/international-airports/europe/belarus.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airports_in_Belarus

<https://www.mapsofworld.com/international-airports/europe/belarus.html>

2013. szeptember 19-től a BELAVIA belarusz légitársaság heti két alkalommal közvetlen légi járatot indított Budapest és Minszk között. 2014 áprilisától a járatszám heti háromra bővült.

6. Banki szolgáltatások elérhetősége

- A bankszektor kockázatai rendkívül magasak. Sérülékeny bankszektor jellemzi az országot a gyenge felügyeleti és szabályozási környezet miatt. Az országban működő bankok 75%-a állami tulajdonban van, mely tovább gyengíti a transzparens működést és az átfogó szabályozást. További kockázatot jelent, hogy az elmúlt években folyamatosan nőtt a kihelyezett hitelek aránya, mely mellett a bankok tőkemegfelelési mutatói romlottak és növekedett a nemteljesítő hitelek aránya (2017-ben 13,4%-ot tettek ki). Pozitívum, hogy a kormányzat több stratégiát is kidolgozott az állami bankok mérlegeinek megtisztítása érdekében. Az országban jelenleg 26 teljes körű jogosítvánnyal rendelkező üzleti bank működik.
- Belaruszban a bankközi átutalások automatizált rendszerben folynak. Folyamatosan zajlik a bankok privatizációja, aminek köszönhetően a bankok több mint felében van külföldi résztulajdon. Valamennyi fizetési mód működik és elfogadott. Mind a külföldi, mind a hazai kártyák széles körben használhatóak és elterjedtek.
- Helyi bankok például: Belaruszbank, Belpromsztrojbank, Belinvestbank, Belagroprombank
- Külföldi bankok is működnek az országban, például: BelSwissBank. Priorbank, Belgazprombank, BPS-Sberbank, North European Bank.
- A bankok általában 8.00-18.00 között tartanak nyitva. A fiókok egy része azonban hétfvégén is nyitva tart, bár rövidített időtartamban.
- A bankfiókok hálózata kiterjedt, a bankkártya- és hitelkártya-használat, valamint a telefonos és az online bankolás is széles körben alkalmazott. Készpénzt általában a mindennapos tranzakciókra használnak.
- Valamennyi fizetési mód működik és elfogadott. Mind a külföldi, mind a hazai kártyák széles körben használhatóak és elterjedtek.
- Folyamatosan zajlik a bankok privatizációja, a bankok több mint felében van külföldi résztulajdon.
- A banki ügyintézés oroszul folyik.
- A folyószámla-szolgáltatást általában napi ügyintézésre használják, alacsony kamatokkal. Általában bankkártya vagy hitelkártya is jár folyószámla megnyitásához.
- A belarusz bankok a belarusz rubel mellett orosz rubelben, euróban valamint amerikai dollárban is vezetnek betéti számlákat.
- A tartós befektetési számlák nyújtják a legmagasabb kamatot, de ezeknél a lejáratig a letétbe helyezett pénzösszeghez nem lehet hozzáférni. Népszerűnek számítanak a belarusz bankok által nyújtott 1-25 hónapos befektetési számlák, melyek ugyan alacsonyabb kamatokat nyújtanak, de az elhelyezett összeg hamarabb hozzáférhetővé válik.
- Külföldi vállalatok és magánszemélyek számára gazdasági tevékenység elvégzéséhez nem szükséges belarusz bankszámlát nyitni, de erre természetesen van lehetőség. A számlanyitáshoz szükséges alapfeltételeket a Belarusz Nemzeti Bank rögzíti, de a

kereskedelmi bankok további egyéni feltételeket támaszthatnak a számlanyitást illetően. A Belarusz Nemzeti Bank az ország elnökével közösen minden évben külföldi tőkebefektetési kvótát állapít meg, melyben a belföldi tőke védelme érdekében ágazatonként korlátozzák a befektetett külföldi tőke mértékét.

- Pénzváltóhelyeket minden nagyobb városban találhatunk. A bankautomaták is elterjedtek, sokféle bankkártyát (főleg Visa és MasterCard) elfogadnak, de az American Express kártyákat nem.
- A banki átutalás hatékony és biztonságos

Forrás: <https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/orszagtajekoztatok>
<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?belarusz-koztarsasag>
http://belarusfacts.by/en/belarus/economy_business/key_economic/banking_and_finance/

További információk angol nyelven:

Belarusz Nemzeti Bank - kamatszintek:

<http://www.nbrb.by/engl/statistics/CreditDepositMarketRates/>

7. Egyéb

- A Belarusz Köztársaság telefonos országhívószáma: 375. Minszk körzetszáma: 17.
- Az általános munkaidő beosztás hasonló a magyarhoz. Eltérés ugyanakkor, hogy az üzletek döntő többsége – elsősorban élelmiszer is árusító boltok – ünnepnapokon is nyitva tartanak. A bankfiókok egy része szombaton és vasárnap is nyitva tart, bár rövidített időtartamban.
- A hivatalos nyelv a belarusz és az orosz, de az üzleti tranzakciókban igen széleskörűen használják az orosz nyelvet. Célszerű belarusz vagy orosz nyelvű névjegykártyát készíttetni.

Forrás: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/gazdasagi-kapcsolatok>

Kultúra

1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- Az alapvető üzleti etikett és szokások megfelelnek az Európában elterjedt protokollnak, ezért az ebből a kultúrkörből érkező befektetők, tárgyalópartnerek számára könnyebb kapcsolatot létesíteni és fenntartani a belarusz partnerekkel.
- Fontos külön figyelmet fordítani az igényes öltözékre, ez kifejezetten fontos a helyi üzleti életben.
- A személyes kapcsolatok minősége alapvetően befolyásolhatja egy üzlet sikerességét. Személyes bizalom nélkül szinte lehetetlen bármit is elérni.
- A tárgyalási folyamatok – főként a hatalmas adminisztráció miatt - a megszokottnál több időt is igénybe vehetnek. Ebben az esetben fontos a türelem megőrzése, máskülönben az üzletkötés könnyen kudarcba fulladhat.
- Idősebb emberek általában a saját keresztnévükön és patronimájukon (az apjuk keresztnéve) mutatkoznak be, ezért őket ebben a formában, mindkét nevüket kötelezően használva kell megszólítani a későbbiek során.

- Célszerű a kétnyelvű (orosz/belarusz – angol) névjegykártya használata. Amennyiben lehetőség van rá, ezt még az üzleti találkozó elején kell odaadni a partnereknek.
- Az étkezések során nyitottnak kell lenni a helyi specialitások, tájjellegű ételek, italok elfogyasztására.

Forrás: <https://minszk.mfa.gov.hu/page/gazdasagi-kapcsolatok>

További hasznos információk angol nyelven: <http://www.belarus.by/en/business/business-customs>

2. Fontosabb ünnepek

A belarusz ünnepek többsége szorosan kapcsolódik az ország politikatörténeti eseményeihez, fordulópontjaihoz. A fontosabb nemzeti ünnepek a következők:

- Február 23. – Honvédek és a Fegyveres Erők Napja
- Március 15. – Az Alkotmány Ünnepe (az 1994-es alkotmány tiszteletére)
- Május 1. – Munka Ünnepe
- Május második vasárnapja – Nemzeti Jelképek és Zászló Ünnepe
- Május 9. – Győzelem Napja
- Július 3. – Függetlenség Napja
- November 7. – az októberi forradalom ünnepe

Egyházi ünnepek:

- December 25. – katolikus karácsony
- Január 7. – ortodox karácsony

Forrás: <http://www.belarus.by/en/about-belarus/national-holidays>

3. Vallás, vallási szokások

A belarusz társadalomban a legjelentősebb befolyással és támogatottsággal bíró egyház a belarusz ortodox egyház. Az ország területén több mint 1000 ortodox templom található, valamint az utóbbi években az ortodox kolostorok is újra szerzetesekkel teltek meg. A vallásszabadság elismerésének köszönhetően további vallások is jelen vannak a társadalom spirituális életében. Köztük a legjelentősebb a római katolikus egyház, mely több mint 400 templommal rendelkezik. A katolikusokat a hívek számában a különböző protestáns vallások követik, melyek összesen 500 gyülekezett felett rendelkeznek. A legkisebb vallási kisebbségeket a zsidók és a muszlimok alkotják. Előbbiek több mint 40 gyülekezettel, utóbbiak 27 gyülekezettel, valamint 9 mecsettel rendelkeznek országszerte.

Forrás, további hasznos információk: <http://www.belarus.by/en/about-belarus/religion>,
https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Belarus

4. Történelmi áttekintés

Belarusz történelme során az – utóbbi két és fél évtizedtől eltekintve – folyamatosan idegen hatalmak, kiváltképp a Lengyel Királyság, majd később a cári Oroszország területéhez tartozott. A közöttük zajló háborúknak köszönhetően a belarusz területek folyamatos pusztításnak és elnyomásnak voltak kitéve, melynek köszönhetően a terület fejlettségi szintje jelentősen elmaradt a környező lengyel és orosz területektől.

Egészen a XIX. század közepéig kellett várni arra, amíg megteremtődtek a belarusz társadalom és ipar fejlődéséhez szükséges feltételek. Ugyanakkor a nagyobb volumenű iparosítás a jelentősebb lakossággal bíró városokban (Minszk, Homel, Mahiljov, Hrodna) csak XX. század elején indulhatott el.

Az első világháborút követően 1922-ben a Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaság alapító tagként a Szovjetunió részévé vált, majd 1929-ben az ötéves tervek keretében folytatódott az iparosítás, és a kollektivizálás. 1937 után a sztálini terror a Belorusz SZSZK-t is sújtotta, aminek köszönhetően a belarusz értelmiség jelentős részét letartóztatták, kivégezték.

A rövidesen kitörő második világháború alatt a német megszálló csapatok ellen jól szervezett partizáncsoportok jöttek létre, amelyekre a német hadsereg népiirtással, falvak ezreinek felégetésével válaszolt (mintegy 2 millió embert öltek meg) míg végül 1944 nyarára az ország teljes területét visszafoglalta a Vörös Hadsereg.

A II. világháborút követően különösen a gépiparra összpontosítva gyors iparosítás vette kezdetét, majd az 1970-es években a vegyipar fejlesztése került a középpontba. A modernizáció hatására meggyorsult a városokba irányuló népességáramlás valamint az orosz nyelv használata is egyre inkább elterjedt. A 80-as években gazdasági és politikai válság bontakozott ki, amit az 1986-os csernobili atomkatasztrófa tovább súlyosbított, mivel a nukleáris szennyezés a Belorusz SZSZK területét érintette a legnagyobb mértékben.

A Szovjetunió szétesésének küszöbén, 1990 márciusában megtartott Legfelsőbb Tanácsi választásokon a belarusz ellenzék a 360-ból csupán 26 helyet tudott megszerezni. A Belorusz SZSZK függetlenségének kihirdetését csak ideiglenes lépésnek tekintették, de a Szovjetunió felbomlási folyamata a tagköztársaság önálló státuszát véglegesítette, így 1991. augusztus 25-én az ország nevét Belorusz Köztársaságra változtatták. A függetlenedést követően a gazdasági modernizációs program keretében 1992 januárjától kezdve liberalizálták az árakat, majd 1993-ban privatizációs folyamatot indítottak el, melynek hatására az életszínvonal drasztikus csökkenésnek indult. 1994. január 26-án az egyre súlyosbodó válság és korrupció miatt a Legfelső Tanács elnöki pozíciójából Suskevicset felmentették, akit a választásokig ideiglenes elnökként Mjaceszlav Hribet követett.

Az 1994-es választásokat a korrupcióellenes és baloldali programjával Alekszandr Lukasenko nyerte meg (a június 19-én tartott első fordulóban 44,8%-os, a július 10-ei második fordulóban 80%-os eredménnyel). A gazdasági válság megfékezésére leállította a privatizációt és az ország gazdaságát fokozatosan központi irányítás alá vonta. Intézkedései miatt a Világbank és a Valutaalap leállította a korábban elfogadott hitelek folyósítását. Lukasenko széles körű támogatottságát az életszínvonal csökkenésének megállításaival, valamint a szovjet rendszer szociális vívmányainak fenntartásával érte el. Ennek a populistá politikanak eredményeként a volt szovjet tagköztársaságok közül jelenleg itt a legalacsonyabb a szegények aránya és itt a legkisebb a jövedelmi egyenlőtlenség mértéke is. 1995. május 14-én tartották az ország első parlamenti választását, amit egy referendummal

kötöttek össze, amely többek között a szovjet állami jelképek visszaállításáról, az orosz nyelv második hivatalos nyelvvé tételéről és az elnök jogainak kibővítéséről szólt. A résztvevők 75%-a támogatta ezeket a célkitűzéseket. Az 1996. november 25-én tartott második referendumon a résztvevők 70,5%-a megszavazta az alkotmány módosítását, amely az elnöki jogkörök újbóli kibővítésével járt. 1998 áprilisában a bilaterális gazdasági kapcsolatok kiaknázása reményében Lukasenko szerződést írt alá az orosz-belarusz gazdasági unió létrehozásáról, azonban 1998 nyarán az orosz gazdasági válság kibontakozása miatt krízishelyzet és infláció alakult ki az országban. 2000 januárjában denominálták a teljesen elértéktelenedett rubelt, az új rubel 1000:1 arányban váltotta fel a régit. A gazdasági nehézségek ellenére 2001 szeptemberében Lukasenkot újraválasztották 75,6%-os támogatottsággal. 2004 októberében ismét alkotmánymódosító referendumot tartottak, melynek során a lakosság – az ellenzék heves tüntetései mellett – 77%-a támogatta, hogy Lukasenko harmadszor is indulhasson az elnökválasztáson. A 2006. március 19-én tartott elnökválasztáson Lukasenko 82,6%-ot ért el. A 2010-es választáson Lukasenko-t újra kimagasló, 79,67%-os arányban választották az ország elnökévé. A legutóbbi elnökválasztásokat 2015. október 11-én tartották, melynek során Alexander Lukashenkot 83,47% -kal újraválasztották. A "mindenki ellen" opció több szavazatot kapott, mint bármely ellenzéki jelölt.

Forrás: <http://en.wikipedia.org/wiki/Belarus>

<http://www.belarus.by/en/about-belarus/history>

https://en.wikipedia.org/wiki/Belarusian_presidential_election,_2015

5. További hasznos információk

Kultúra: <http://www.belarus.by/en/about-belarus/culture>

Üzleti etikett: <https://www.careeraddict.com/master-business-etiquette-in-belarus>

Kultúra, szokások: <http://www.everyculture.com/A-Bo/Belarus.html>

Export Hungary: <http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-belarusz>

Wikipedia oldal magyar nyelven:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Feh%C3%A9roroszorsz%C3%A1g>

Wikipedia oldal angol nyelven: <http://en.wikipedia.org/wiki/Belarus>

Az ország hivatalos honlapja angol nyelven: <http://www.belarus.by/en/>

CIA Factbook angol nyelven:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

A Világbank adatbázisa angol nyelven: <http://data.worldbank.org/country/belarus>

Belarusz Köztársaság központi statisztikai hivatala angol nyelven:

<http://www.belstat.gov.by/en/>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa angol nyelven – tudnivalók a vállalatalapításról:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/belarus/>

Kormányzati portál: <http://www.belarus.by/en/government>

A Belarusz Köztársaság Külügyminisztériuma: <http://mfa.gov.by/en/>

A Belarusz Köztársaság Belügyminisztériuma: <http://mvd.gov.by/en/main.aspx>

Belavia (közvetlen járat): <https://en.belavia.by/>

Az ország politikájáról:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Belarus>

Freedom House: http://www.freedomhouse.org/country/belarus#.VBcebfl_ttw

Hivatalos weblap a kormányzatról: <http://www.belarus.by/en/government>

A politikai rendszerről:

https://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Politics_of_Belarus.html

A BBC Belaruszról: <http://www.bbc.com/news/world-europe-17941131>

Az ország földrajzáról:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Belarus

Worldatlas.com: <http://www.worldatlas.com/webimage/countrys/europe/by.htm>

Az ország történelméről:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bo.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Belarus

Belarus – Official Website: <http://www.belarus.by/en/about-belarus/history>

Lonely Planet online útikönyv:

<https://www.lonelyplanet.com/belarus/background/history/a/nar/0fbb9d06-927a-45f2-8904-cd059c592b49/358698>

Belarusguide: <http://www.belarusguide.com/as/history/history.html>

Kézirat lezárva: 2020. május

További információ:

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Tel: +36 1 474-5147

E-mail: intdept@mkik.hu